

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 2Sak/1/2022
Identifikačné číslo spisu: 7021200604
Dátum vydania rozhodnutia: 28. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:7021200604.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu (sudkyne spravodajkyne) JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Mariána Trenčana a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., v právnej veci sťažovateľa (pôvodne žalobcu): J. B., nar. XX.XX.XXXX, pakistanskej štátnej príslušnosti, posledný trvalý pobyt v krajine pôvodu: T., okres U., provincia B. U., U., t. č. Centrum pre deti a rodiny v Medzilaborciach, Kpt. Nálepku 369/5, právne zastúpený: Centrum právnej pomoci, Kancelária Košice, Murgašova 3, Košice, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, so sídlom Pivonková 6, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného ČAS: MU-PO-27-12/2021-Ž zo dňa 04.06.2021, o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č k. 4SaZ/2/2021-55 zo dňa 16. novembra 2021, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 4SaZ/2/2021-55 zo dňa 16. novembra 2021 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného ČAS: MU-PO-27-12/2021-Ž zo dňa 04.06.2021 v časti o neudelení azylu z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.
- II. Sťažovateľovi p r i z n á v a právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov kasačného konania, ako aj na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania pred správnym súdom.

Odôvodnenie

I.
Konanie na správnom orgáne

1. Žalovaný rozhodnutím ČAS: MU-PO-27-12/2021-Ž zo dňa 04.06.2021, (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“) neudelil sťažovateľovi azyl a podľa § 13a a § 20 ods. 4 zákona o azyle mu poskytol doplnkovú ochranu na dobu jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca bol po nelegálnom príchode na územie Slovenskej republiky zadržaný policajnou hliadkou. Uznesením Okresného súdu Malacky mu bol ustanovený Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Stropkov za opatrovníka, ktorý zaňho dňa 16.02.2021 požiadal o azyl.

2. Za účelom zdôvodnenia žiadosti o azyl bol s ním dňa 16.03.2021 vykonaný pohovor, počas ktorého uviedol, že dôvodom jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu na území Slovenska bola obava o vlastnú bezpečnosť pred otcovými bratmi v regióne bydliska, nakoľko po smrti starého otca začiatkom roka 2018 začali otcovi bratia medzi sebou viesť pozemkové spory, pretože sa nevedeli dohodnúť na dedičských podieloch. Dôsledkom týchto sporov, vo februári 2018 došlo k zabitiu jeho rodičov, pričom ako páchatel bol zaistený jeden z otcových bratov. V deň vraždy rodičov sa žalobca od brata matky dozvedel, že otcovi bratia usilujú aj o život žalobcu, keďže bol jediným dedičom po svojom nebohom otcovi. Vzhľadom na bezprostredné ohrozenie života, bratia matky vyzdvihli žalobcu zo školy, ukryli ho u seba doma a následne rozhodli o tom, že musí Pakistan opustiť. Jeho odchod z krajiny pôvodu ovplyvnila aj nepriaznivá všeobecná situácia v regióne bydliska, nakoľko tam operujú jednotky radikálnej skupiny Talibanu a presviedčajú deti, aby navštevovali madrasy, pretože iba v týchto inštitúciách im bude správne prezentovaný výklad koránu. Po vybavení náležitostí, súvisiacich s jeho cestou, Pakistan opustil. Za pomoci prevádzčača bol dopravený do Turecka, kde sa zdržal asi 1,5 roka, pričom tu pracoval vo fabrike na výrobu obuvi. Keďže si bol vedomý toho, že v tejto krajine svoj pobyt nemôže dlhodobo zlegalizovať, pokračoval v ceste do Európy, pričom po zadržaní na území Slovenska a následnom umiestnení do Centra požiadal o azyl alebo poskytnutie doplnkovej ochrany.

3. Žalovaný uviedol, že z výpovede žalobcu vyplýva, že svoju žiadosť o azyl zakladá na obave o vlastnú bezpečnosť pred otcovými bratmi, ktorí v rámci pozemkových sporov mali usmrtiť oboch jeho rodičov a podľa mienky maminých bratov, mali ohrozovať aj bezpečnosť samotného žalobcu. Napriek tomu, že do konania nepredložil žiadne dôkazné prostriedky, ktoré by jeho výpoveď potvrdili, informácie, ktoré sú obsahom spisového materiálu, svedčia o tom, že región Khyber Pakhtunkhwa je jednou z mála oblastí v Pakistane, ktoré tamojšia vláda nemá dostatočne pod kontrolou. Podľa správy Freedom House: Pakistan 2020, v tomto regióne dlhodobo pretrvávajú všeobecné násilie, pričom pre štátne orgány je charakteristická vysoká miera korupcie, zastrávanie, veľké množstvo nevybavených prípadov a nízka miera odsúdenia za závažné trestné činy. Uvedené informácie svedčia o nestabilnej politickej a bezpečnostnej situácii v regióne bydliska menovaného, a preto migračný úrad nevyhlásil, že udalosti, ktoré v konaní uviedol, sa mohli v skutočnosti udiať. V jeho prípade však bolo potrebné predovšetkým skúmať, či dôvody jeho žiadosti boli takého charakteru, že by spĺňali kritéria prenasledovania podľa § 8 zákona o azyle.

4. Žalovaný skonštatoval, že osobné pozemkové spory so súkromnými osobami nezakladajú relevantný dôvod na udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle, nakoľko nebolo objektívne preukázané, že by mali priamu súvislosť s jeho rasou, národnosťou, náboženským alebo politickým presvedčením.

5. Žalovaný dodal, že v konaní posudzoval žiadosť o azyl žalobcu aj v súvislosti s dlhodobo nepriaznivou všeobecnou situáciou v Pakistane, nakoľko tam z územia Afganistanu prenikajú jednotky Talibanu a ohrozujú deti, ktoré chodia do klasickej školy. Informácie, ktoré sú obsahom spisového materiálu, skutočne potvrdzujú výpoveď žalobcu o tom, že v regióne Khyber Pakhtunkhwa operujú jednotky Talibanu, pričom sa im pripisuje množstvo obetí, predovšetkým z radov civilných obyvateľov. Žalovaný konštatoval, že ak by však chcel žalobca zakladať dôvody svojej žiadosti na obave pred príslušníkmi Talibanu, musel by aj v tomto prípade objektívne preukázať, že pôvod obáv je reálne prebiehajúcou perzekúciou osôb v súvislosti s ich rasou, národnosťou, náboženským alebo politickým presvedčením, príp. príslušnosťou k určitej sociálnej skupine. Pričom v jeho prípade toto preukázané nebolo, čomu nasvedčuje aj skutočnosť, že do kontaktu s príslušníkmi tejto militantnej skupiny nikdy neprišiel a nebol nimi bezprostredne ohrozovaný.

6. Podľa žalovaného v prípade žalobcu nebol naplnený ani obsah § 19a ods. 6 zákona o azyle, a teda že mu neboli potenciálnymi pôvodcami prenasledovania ani len prisudzované črty, ktoré by mohli spôsobiť jeho prenasledovanie a na základe ktorých by mohol napĺňať kritéria pre udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle. Žalovaný vyhodnotil, že na základe komplexného posúdenia žiadosti žalobcu a všetkých relevantných informácií dospel k záveru, že žalobca krajinu pôvodu síce opustil z obavy o svoju bezpečnosť, avšak bez toho, že by tam bol prenasledovaný z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, alebo za uplatňovanie politických práv a slobôd tak, ako je to uvedené v § 8 zákona o azyle.

7. Z uvedeného dôvodu žalovaný nepristúpil k udeleniu azylu. Zároveň dodal, že v prípade žalobcu neboli splnené ani podmienky na udelenie azylu podľa § 10 zákona o azyle, teda za účelom zlučenia

rodiny, a to z objektívnych dôvodov, keďže nemá na území Slovenska žiadnych rodinných príslušníkov s udeleným azylom.

8. Žalovaný uzavrel, že v prípade žalobcu neboli naplnené podmienky na udelenie azylu na území Slovenska, a preto posudzoval, či žalobca spĺňa podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany v súlade s § 13a v spojení s § 2 zákona o azyle. Žalovaný si zistil dostatočné množstvo aktuálnych informácií o bezpečnostnej situácii v Pakistane, so zameraním na oblasť Khyber Pakhtunkhwa, odkiaľ žalobca pochádza, tieto vyhodnotil aj v kontexte s rozsudkom Európskeho súdneho dvora C-465/07 a dospel k záveru, že menovaný je civilnou maloletou osobou, pred opustením Pakistanu zdržiavajúcou sa a žijúcou v regióne, kde migračný úrad vyhodnotil ohrozenie jeho bezpečnosti v súvislosti s bezpečnostnou situáciou ako také, ktoré zakladá reálne dôvody domnievať sa, že civilná osoba vyhostená do predmetnej krajiny alebo do predmetného regiónu, by zo samotného dôvodu svojej prítomnosti na tomto území čelila reálnemu riziku utrpenia vážneho a individuálneho ohrozenia z dôvodu svojvoľného násillia v regióne jej bydliska. Nasvedčujú tomu predovšetkým informácie, ktoré sú obsahom spisového materiálu menovaného a je z nich zrejmé, že bezpečnostná situácia v regióne Khyber Pakhtunkhwa je nestabilná a vyhrotená. Toto je spôsobené predovšetkým neustálym prenikaním militantov z Afganistanu na územie severozápadnej časti Pakistanu. V provincii Khyber Pakhtunkhwa a celom severozápadnom Pakistane prevládajú pouličné lúpeže, vydieranie, pomsty a vraždy zo cti, politické násillie, teroristické únosy, cielené zabíjanie bezpečnostných pracovníkov, vojenské akcie a občianske nepokoje. Európsky podporný úrad pre azyl (EASO) vo svojej výročnej správe: Bezpečnostná situácia - Pakistan z októbra 2020 cituje generála Mansur Klian Mahsuda, ktorý opísal bezpečnostnú situáciu v kmeňových okresoch Khyber Pakhtunkhwa 30.06.2020 nasledovne: „V kmeňových okresoch Khyber Pakhtunkhwa nedošlo k žiadnym veľkým zmenám, okrem kmeňových okresov južného a severného Vaziristanu, kam sa v roku 2018 vkradli militanti z Afganistanu. V roku 2020 sa zvýšili útoky militantov a zdá sa, že situácia v danom okrese by mala zostať rovnaká aj v nasledujúcich mesiacoch roka 2020“. Centrum pre výskumné a bezpečnostné štúdie vo svojej výročnej správe o bezpečnosti za rok 2020 konštatuje, že región Ex-FATA (FATA - Federálne spravované kmeňové oblasti, dnes súčasť Khyber Pakhtunkhwa) - na rozdiel od iných okresov - zaznamenal v roku 2020 výrazný nárast násillia. Zranenia a usmrtienia zaznamenali bezpečnostní a aj vládni úradníci (68 osôb), nasledovali ozbrojenci (62 osôb) a civilisti (61 osôb). Z uvedeného je zrejmé, že pre túto oblasť Pakistanu je charakteristická silná vlna násillia s početnou intenzitou ozbrojených útokov, pričom pakistanské štátne orgány nie sú schopné v tomto regióne zaistiť individuálnu bezpečnosť tamojších obyvateľov.

9. V minulosti už bol predmetom priamych hrozieb bezprávia, pretože čelil hrozbe zo strany svojich strýkov, pričom vražda jeho rodičov zakladala reálne riziko, že v prípade zotrvania v krajine pôvodu by sa aj on sám mohol stať terčom vážneho bezprávia. V prípade návratu do krajiny pôvodu by mohol byť otcovými bratmi nútený pod hrozbou psychického násillia alebo samotným fyzickým násillím vzdať sa dedičského podielu na pozemkoch po starom otcovi a uvedeným konaním by mohol čeliť krutému alebo neľudskému zaobchádzaniu. Vzhľadom na uvedené informácie žalovaný konštatoval, že existuje reálne riziko, že by v prípade návratu do krajiny pôvodu žalobca čelil hrozbe vážneho bezprávia podľa § 2 písm. f/ zákona o azyle, a preto mu bolo potrebné poskytnúť doplnkovú ochranu na území Slovenska.

10. Žalovaný sa zaoberal aj posúdením žiadosti žalobcu o udelenie azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle. Po posúdení všetkých okolností prípadu žalobcu, žalovaný neidentifikoval žiadne objektívne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné považovať prípad žalobcu za hodný tak osobitného zreteľa, že by mu mal byť udelený azyl z humanitných dôvodov.

11. Žalovaný vec posúdil aj v súvislosti s Dohovorom o právach dieťaťa (ďalej len „Dohovor“) a uviedol, že tento má síce prednosť pred zákonom, avšak tým, že maloletému žalobcovi nebol udelený azyl, neboli porušené jednotlivé články Dohovoru. Dodal, že žalobcovi bola poskytnutá doplnková ochrana na území Slovenska, čím bolo zabezpečené, že do krajiny pôvodu nebude nútené repatriovaný, a to minimálne do doby, kedy sa bezpečnostná a politická situácia v regióne jeho bydliska dostatočne nestabilizuje. V jeho prípade bude predovšetkým potrebné objektívne zaručiť, že po prípadnom návrate do krajiny pôvodu nebude čeliť reálnej hrozbe vážneho bezprávia podľa § 2 písm. f/ zákona o azyle. V súčasnej dobe je žalobca umiestnený v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí asociálnej kurately, kde má zabezpečený prístup ku vzdelaniu, má priestor na oddych a voľnočasové aktivity zodpovedajúce jeho veku, v prípade potreby mu je poskytnutá primeraná zdravotná

starostlivosť, má garantované právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženského vyznania. Zo žiadneho ustanovenia Dohovoru, ani zákona o azyle nevyplýva, že by vek žiadateľa, resp. jeho maloletosť alebo zraniteľnosť, vyplývajúca z postavenia maloletej osoby bez sprievodu, mala byť oprávneným dôvodom na udelenie azylu. Dodal, že azyl, ako špecifická forma medzinárodnej ochrany, sa poskytne len tej fyzickej osobe, ktorá spĺňa zákonom stanovené podmienky, ktoré v prípade daného žiadateľa splnené neboli.

II.

Konanie na krajskom súde

12. Žalobca podal proti rozhodnutiu žalovačného na Krajský súd v Košiciach správnu žalobu vo veci azylu podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S. s. p.“), namietajúc nesprávne posúdenie veci, nedostatočne zistený skutkový stav veci pre posúdenie veci.

13. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) napadnutým rozsudkom správnu žalobu zamietol a účastníkom konania nepriznal právo na náhradu trov konania.

14. Z obsahu administratívneho spisu žalovaného podľa krajského súdu vyplynulo, že žalovaný v priebehu správneho konania výpovede žalobcu vyhodnotil ako dôveryhodné a pri svojom rozhodovaní vychádzal zo žalobcom uvedených údajov. Dôvodom neposkytnutia azylu podľa § 8 zákona o azyle bola skutočnosť, že žalobca nepreukázal opodstatnenosť obáv z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine tak, ako to vyplýva zo Ženevskej konvencie z roku 1951 o právnom postavení utečencov, ako aj označeného v § 8 zákona o azyle. Z výpovedí maloletého žalobcu totiž vyplynulo, že v Pakistane nemal žiadne problémy s políciou, armádou či inými štátnymi orgánmi, nebol ani členom žiadnej politickej strany a nevyvíjal žiadne politické aktivity. Svoje obavy vyvodzoval iba z toho, že v jeho domovskej krajine je zlá bezpečnostná situácia, svoje praktiky tam vyvíja Taliban a dôvodom jeho odchodu z Pakistanu bol strach zo strýkov z otcovej strany. Za takejto situácie sa preto krajský súd stotožnil so záverom žalovaného, že v prípade žalobcu neboli splnené podmienky pre udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle.

15. Pokiaľ ide o udelenie azylu podľa § 9 zákona o azyle z humanitných dôvodov, krajský súd uviedol, že tento druh ochrany nemožno odvodiť od Ženevskeho dohovoru z roku 1951, ani z Ústavy Slovenskej republiky. Nejde ani o formu ochrany, ktorá by podliehala harmonizácii v rámci práva Európskej únie. Možnosť udeliť azyl z humanitných dôvodov je vyjadrením zvrchovaného práva Slovenskej republiky a na základe svojej suverenity môže poskytnúť medzinárodnú ochranu z dôvodov, ktoré sú považované za výraz humanity. Ak však žiadateľ v priebehu administratívneho konania uvádza aj humanitné dôvody, v odôvodnení rozhodnutia musí správny orgán zaujať k nim stanovisko, a teda náležite odôvodniť, prečo azyl z humanitných dôvodov neudelil. Samotné humanitné dôvody nie sú bližšie špecifikované v právnych predpisoch a keďže ide o nenárokovaný exaktne nevymedzený právny inštitút, je v medziach správnej úvahy, aké konkrétne dôvody bude za ne považovať v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky, ako aj európskym a medzinárodným právom. Na udelenie azylu z humanitných dôvodov nie je právny nárok, takže nie sú taxatívne určené prípady, na základe ktorých by bolo možné udeliť azyl z humanitných dôvodov, lebo to patrí do výsostnej právomoci ministerstva. Uvedenú prax potvrdzujú aj rozsudky slovenských krajských súdov a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydané v obdobných veciach, kde žiadateľ uvádzal humanitné dôvody.

16. Žalovaný nepristúpil k udeleniu azylu z humanitných dôvodov s odôvodnením, že v priebehu konania neboli zistené skutočnosti, ktoré by k takémuto záveru viedli. Žalobcovi však bola poskytnutá medzinárodná ochrana vo forme doplnkovej ochrany a v prípade, ak žalobca deklaruje svoj záujem naďalej zostať na území Slovenskej republiky, svoj záujem musí prejaviť uplatnením iných inštitútov platného práva, než formou udelenia azylu, na ktorý mu nárok vzhľadom na dôvody uvedené v rozsudku krajského súdu ani z humanitných dôvodov nevznikol.

17. Vzhľadom na uvedené skutočnosti krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného ČAS: MU-PO-27-12/2021-Ž zo dňa 04.06.2021 správnu žalobu podľa § 219 SSP zamietol, pretože z výsledkov vykonaného dokazovania zistil, že žalobné dôvody uplatnené žalobcom

v podanej správnej žalobe vo vzťahu k jeho tvrdeniu, že žalovaný rozhodol na základe nesprávnych skutkových zistení a vec nesprávne právne posúdil, nie sú dôvodné.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

18. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S. s. p., t. j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

19. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c/ S. s. p. najmä uviedol, že krajský súd:

- nesprávne vyhodnotil jeho námietku nesprávneho právneho posúdenia veci,
- nesprávne vyhodnotil dôvody jeho žiadosti o azyl, keď nezobral do úvahy, že je maloletý žiadateľ o azyl bez sprievodu rodičov, obáva sa prenasledovania zo strany brata jeho otca, ako aj naverbovania do madrasy zo strany príslušníkov Talibanu,
- nesprávne vyhodnotil jeho žiadosť o azyl, keď nezohľadnil jeho vek a zraniteľné postavenie, neposudzoval jeho žiadosť v súlade s medzinárodnými dohovormi na ochranu detí a detí účastných v ozbrojených konfliktoch, ktoré majú prednosť pred zákonom o azyle, keďže tie na prejednávajúcu vec žalovaný vôbec neaplikoval, vec nesprávne právne posúdil,
- žalovanému vyčítal, že posudzoval jeho žiadosť o azyl z pohľadu dospelého žiadateľa o azyl,
- žalovanému ako aj krajskému súdu vyčítal, že nerešpektoval princíp najlepšieho záujmu dieťaťa, ktorý vyžaduje, aby bola ujma hroziaca maloletému žiadateľovi o azyl posudzovaná z pohľadu dieťaťa, pričom deťom sú priznané viaceré špecifické práva zakotvené v Dohovore o právach dieťaťa a Opčnom protokole, v tejto súvislosti uviedol, že vražda jeho rodičov z dôvodu pozemkových sporov odrážajú reálne praktiky v Pakistane, čo potvrdzujú aj novinové články, (ktoré predložil), ako aj správy o krajine pôvodu, ktoré potvrdzujú, že v Pakistane prebieha regrutovanie maloletých zo strany Talibanu a bezpečnostná situácia v Pakistane je zlá s tendenciou ďalšieho zhoršovania, pričom útoky na civilné obyvateľstvo je v súčasnosti možné prakticky na ktoromkoľvek mieste v Pakistane,
- žalovanému ako aj krajskému súdu vytkol, že v jeho prípade nevideli dôvod na udelenie azylu z humanitných dôvodov, hoci aj z tohto dôvodu o azyl požiadal, pričom nezobrali do úvahy jeho zraniteľnosť, ktorá je daná jeho vekom, obavami o život a bezpečnosť, pre ktoré môžu byť považovaný za traumatizovanú osobu, u ktorej sú dané humanitné dôvody na to, aby mu bol udelený azyl v zmysle § 9 zákona o azyle,
- poukázal na to, že spomienky a traumatizujúce zážitky môžu u neho zostať dlhodobo,
- poukázal na to, že jeho zákonný zástupca (orgán sociálnoprávnej ochrany detí) je schopný poskytnúť mu potrebnú materiálnu pomoc až do veku jeho 27 rokov, pretože sa stále pripravuje na svoje budúce povolanie, na Slovensku a v škole sa rýchlo etabloval, má záujem sa ďalej vzdelávať a začleniť sa do spoločnosti v bezpečnej krajine ako je Slovensko,
- udelenie azylu je v jeho najlepšom záujme (Dohovor o právach dieťaťa) , preto navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že preskúmané rozhodnutie v napadnutej časti o neudelení azylu zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

B)

20. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zo dňa 18.01.2022 navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

21. Poukázal na to, že v priebehu celého azylového konania nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by sťažovateľ v krajine pôvodu mal čeliť nejakej forme prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, resp. sa nepreukázalo, že v krajine pôvodu bol prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd tak, ako to vyplýva zo zákona o azyle alebo že by mu malo takéto prenasledovanie hroziť.

22. Zdôraznil, že sťažovateľovi bola z dôvodu zhoršujúcej sa bezpečnostnej situácie v krajine jeho pôvodu poskytnutá doplnková ochrana. Žalovaný napokon poukázal na to, že sa detailne zaoberal všetkými skutočnosťami a individuálne preskúmal prípad sťažovateľa a dospel k záveru, že nespadá ani pod jeden z prípadov uvedených v Nariadení MV SR č. 34/2014 o postupe Mиграčného úradu MV SR pri vykonávaní zákona č. 480/2002 Z. z.

IV.

Právne posúdenie veci kasačným súdom

23. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru o tom, že kasačná sťažnosť je dôvodná a preto napadnutý rozsudok zmenil podľa § 462 ods. 2 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

24. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 1 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 28. februára 2022 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

V.

Vybrané ustanovenia, z ktorých kasačný súd vychádzal

Podľa § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 2 písm. d/ zákona o azyle na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v 1. použití fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia, 2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, 3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, 4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste, 5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2, 6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

Podľa § 9 zákona o azyle ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

Ustanovenie § 10 zákona o azyle rieši otázku udelenia azylu na účel zlúčenia rodiny manželovi azylanta, resp. slobodným deťom azylanta do 18 rokov ich veku, resp. rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, pričom azylantom je cudzinec, ktorému bol udelený azyl.

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo 10.

Podľa 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; to neplatí, ak sa v rámci opakovanej žiadosti o udelenie azylu rozhodne o neudelení azylu a cudzinec už má poskytnutú doplnkovú ochranu.

Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnyimi alebo zákonodarnými orgánmi.

Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou tohto Dohovoru, sa zaväzujú zabezpečiť dieťaťu takú ochranu a starostlivosť, aká je nevyhnutná pre jeho blaho, pričom berú ohľad na práva a povinnosti jeho rodičov,

zákonných zástupcov alebo iných jednotlivcov právne za neho zodpovedných a robia pre to všetky potrebné zákonodarné a správne opatrenia (ods. 2).

Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou tohto Dohovoru, zabezpečia, aby inštitúcie, služby a zariadenia zodpovedné za starostlivosť a ochranu detí zodpovedali štandardom ustanoveným kompetentnými úradmi, najmä v oblastiach bezpečnosti a ochrany zdravia, počtu a vhodnosti svojho personálu, ako aj kompetentnému dozoru (ods. 3).

25. Predmetom preskúmania je rozsudok krajského súdu, ktorým bola zamietnutá žaloba sťažovateľa proti rozhodnutiu žalovaného, ktorý podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle neudelil sťažovateľovi azyl a podľa § 13a a § 20 ods. 4 zákona o azyle mu poskytol doplnkovú ochranu na dobu jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia. Primárnym dôvodom neudelenia azylu sťažovateľovi bolo nesplnenie relevantných podmienok pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle. Sťažovateľ požiadal o udelenie azylu z dôvodu obavy o vlastnú bezpečnosť pred otcovými bratmi v regióne bydliska, nakoľko po smrti starého otca začiatkom roka 2018 začali otcovi bratia medzi sebou viesť pozemkové spory, pretože sa nevedeli dohodnúť na dedičských podieloch. Dôsledkom týchto sporov, vo februári 2018 došlo k zabitiu jeho rodičov, pričom ako páchatel bol zaistený jeden z otcových bratov. Jeho odchod z krajiny pôvodu ovplyvnila aj nepriaznivá všeobecná situácia v regióne bydliska, nakoľko tam operujú jednotky radikálnej skupiny Talibanu a presviedčajú deti, aby navštevovali madrasy, pretože iba v týchto inštitúciách im bude správne prezentovaný výklad koránu. Sťažovateľ vzhľadom na svoje dôvody a vek požiadal o azyl aj z humanitných dôvodov.

26. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky pristúpil k preskúmaniu napadnutého rozsudku krajského súdu v medziach rozsahu kasačnej sťažnosti a uplatnených dôvodov, pričom skúmal, či napadnuté rozhodnutie krajského súdu netrpí vadami, na ktoré by musel prihliadnuť z úradnej povinnosti a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

27. Jednou z námietok uplatnených sťažovateľom v kasačnej sťažnosti (aj v žalobe) je jeho nesúhlas so závermi krajského súdu i žalovaného ohľadom toho, že dôvody jeho žiadosti o azyl, ktoré spočívajú v obave o vlastný život a bezpečnosť pred otcovými bratmi v regióne bydliska, (nakoľko po smrti starého otca začiatkom roka 2018 začali otcovi bratia medzi sebou viesť pozemkové spory, pretože sa nevedeli dohodnúť na dedičských podieloch), nemôžu byť v jeho prípade dôvodom pre udelenie medzinárodnej ochrany. Žalovaný uzavrel, že osobné pozemkové spory so súkromnými osobami nezakladajú relevantný dôvod na udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle, nakoľko nebolo objektívne preukázané, že by mali priamu súvislosť s jeho rasou, národnosťou, náboženským alebo politickým presvedčením. S takýmto záverom sa stotožnil aj krajský súd, keď uviedol, že udelenie azylu na území Slovenska je spojené so splnením taxatívne uvedených podmienok v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd. Udelenie azylu je striktné viazané na splnenie daných podmienok.

28. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky na tomto mieste považuje za dôležité zdôrazniť, že z doterajšej ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR vo veciach azylu vyplýva, že sa opakovane (napr. rozsudok sp. zn. 1Sža 3/2009 zo dňa 24.23.2009) zaoberal dôvodmi žiadateľov o azyl z Pakistanu, ktorí tvrdili, že pre majetkové spory v rodinách, ktoré vyústili až ku smrti niektorého z členov rodiny, spadá takýto žiadateľ o azyl do určitej sociálnej skupiny podľa definície utečenca a jeho obavy z prenasledovania z dôvodu príslušnosti k tejto skupine sú opodstatnené. Tvrdenie žiadateľov o azyl, že sociálnu skupinu tvoria ľudia žijúci v Pakistane, ktorí majú problémy súvisiace s vlastníctvom pozemkov vyhodnotil najvyšší súd za nedôvodné, keď v citovanom rozsudku uviedol: „Argumentácia navrhovateľa vzťahujúca sa k jeho tvrdeniu o „príslušnosti k určitej sociálnej skupine“ sa javí vzhľadom k okolnostiam daného prípadu ako nedôvodná, nakoľko navrhovateľ nenaplnil konkrétnym obsahom žiaden z pojmových znakov definície sociálnej skupiny, tak ako je vymedzený v ustanovení § 19a ods. 4 písm. e) zákona o azyle, podľa ktorého ministerstvo pri posudzovaní dôvodov prenasledovania vychádza z toho, že skupina tvorí určitú sociálnu skupinu najmä vtedy, ak príslušníci skupiny zdieľajú vrodene charakteristické črty alebo spoločný pôvod, ktoré nemožno zmeniť, alebo zdieľajú charakteristiku alebo presvedčenie, ktoré sú tak závažné pre ich identitu alebo svedomie, že daná osoba by nemala byť nútená, aby sa ich zriekla a okolitou spoločnosťou je vnímaná ako odlišná;

v závislosti od okolností v krajine pôvodu, určitá sociálna skupina môže predstavovať skupinu založenú na spoločnej charakteristickej črte sexuálnej orientácie, pričom túto orientáciu nemožno chápať tak, že zahŕňa činy považované za trestné podľa osobitného predpisu... Rozhodujúcim dôvodom pre udelenie azylu je predovšetkým existencia odôvodneného strachu z prenasledovania smerujúceho voči žiadateľovi o azyl ako príslušníkovi takejto sociálnej skupiny zo strany štátnych orgánov príslušnej krajiny, prípadne zo strany niektorých zložiek obyvateľstva, ktoré nerešpektujú normy stanovené v zákonoch dotknutej krajiny, pričom štátne orgány vedome takéto konanie tolerujú a odmietajú, resp. nie sú schopné zabezpečiť pred takýmto konaním jednotlivcovi účinnú ochranu. Skutočnosť, že politický systém v krajine pôvodu navrhovateľa dáva jednotlivcom možnosť domáhať sa ochrany svojich práv pred štátnymi orgánmi nebola v konaní o udelenie azylu vyvrátená, naviac navrhovateľ nepreukázal, že verejná moc v krajine pôvodu ako celok mu odoprela poskytnúť ochranu v sporoch o majetky s príbuznými.“

29. Hoci sťažovateľ nepatrí (napokon to ani netvrdil), do určitej sociálnej skupiny definovanej v §19a ods. 4 písm. e) zákona o azyle, ktorej príslušnosť je jedným z dôvodov pre poskytnutie azylu v zmysle § 8 zákona o azyle, v prejednávacom prípade ako správne uviedol aj krajský súd, je nutná aplikácia Dohovoru o právach dieťaťa. Sťažovateľ totiž tvrdil, že v spore o pozemky došlo k zavraždeniu jeho rodičov a on ako maloletý cudzinec bez sprievodu rodičov požiadal o azyl z dôvodu obavy o svoj život ako aj z obavy z verbovania zo strany radikálnej skupiny Taliban, ktorého jednotky operujú v regióne a presviedčajú deti, aby navštevovali madrasy.

30. Sťažovateľ v tomto prípade namieta zásadné pochybenia krajského súdu a žalovaného (najmä vo vzťahu k nedostatočným podkladom a nedostatočnému zhodnoteniu možných dôvodov pre udelenie humanitárneho azylu podľa § 9 zákona o azyle konkrétne predovšetkým otázky, či by jeho vrátenie do krajiny pôvodu nebolo v rozpore s medzinárodnými záväzkami SR), ktoré odôvodňoval najmä jeho najlepším záujmom dieťaťa.

31. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti namieta, že vidí pochybenia žalovaného i krajského súdu v nedostatočnom vyhodnotení informácií o krajine pôvodu týkajúcich sa maloletého cudzinca, (ktorého rodičia boli zavraždení v spore o pozemky a ktorý sa obáva rovnakého osudu zo strany otcových bratov ale aj obavy z naverbovania do madrasy) na posúdenie otázky udelenia humanitárneho azylu, a to vzhľadom na jeho vek, prežitú traumu a s tým spojenú zraniteľnosť jeho osoby.

32. Podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR nie je na udelenie humanitárneho azylu právny nárok. Posúdenie možných dôvodov na udelenie humanitárneho azylu je otázkou správneho uváženia, ktoré súd skúma iba v obmedzenom rozsahu (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1SžoKS 124/2005 zo dňa 23.01.2007). Miera voľnosti žalovaného pri zvažovaní dôvodov na udelenie humanitárneho azylu je limitovaná predovšetkým zákazom ľubovôle, ktorý pre orgány verejnej moci vyplýva z ústavne zakotvených náležitostí demokratického a právneho štátu (porov. rozsudok Najvyššieho správneho súdu ČR z 11.3.2004, č. 2 Azs 8/2004-55).

33. Samotné správne rozhodnutie založené na správnom uvážení podlieha preskúmaniu správnych súdov len v tom smere, či správny orgán neprekročil zákonom stanovené medze správneho uváženia a či ich nezneužil, teda či správny orgán nevybočil z hľadísk stanovených zákonom, či je jeho úvaha v súlade s pravidlami logického usudzovania a či premisy takeého úsudku boli zistené riadnym procesným postupom. Humanitárny azyl možno udeliť v prípade hodnom osobitného zreteľa a spravídla neprichádza do úvahy vtedy, keď tvrdenia uvedené žiadateľom o udelení medzinárodnej ochrany treba zvažovať v rámci dôvodov udelenia azylu podľa § 8 zákona o azyle.

34. Pôjde teda o prípady, keď na žiadateľa o azyl síce nedopadá žiadne z predpokladaných taxatívnych výpočtami ustanovení § 8 zákona o azyle, ale v ktorých by bolo napriek tomu zrejme „nehumánne“ azyl neposkytnúť. Správny orgán vďaka tomu môže zareagovať nielen na varianty, ktoré boli predvídateľné v čase prijímania zákona o azyle ako obvyklé dôvody udeľovania humanitárneho azylu - sem možno príkladom zaradiť napríklad udeľovanie humanitárneho azylu osobám obzvlášť ťažko postihnutým alebo obzvlášť ťažko chorým; maloletým bez sprievodu alebo osobám prichádzajúcim z oblastí postihnutých významnou humanitárnou katastrofou, či už spôsobenou ľudskými alebo prírodnými faktormi - ale aj na situácie, ktoré predvídané alebo predvídateľné neboli.

35. Sťažovateľ počas správneho a súdneho konania tvrdil a správny orgán ani krajský súd nijako nespochybnil, že sa jedná o maloletého žiadateľa o azyl, ktorého rodičia boli zavraždení v spore o pozemky priamymi príbuznými zo strany jeho otca. Už samotný tento fakt musel zanechať na osobe žiadateľa nesmiernu útrapu a doživotnú traumu. Preto strach o vlastný život zo strany príbuzných

nebohého otca sťažovateľa navyiac v pozícii maloletej osoby musí byť prítomný, ktorý je navyiac podčiarknutý strachom z verbovania nešťátnych skupín do skupín operujúcich v ozbrojených konfliktoch, čo potvrdzujú aj správy o krajine pôvodu. Podľa žalovaného federálne a provinčné vlády s výnimkou provincie Pandžáb neprijali zákony, ktoré zakazujú nábor a využívanie detí nešťátnymi skupinami v ozbrojených konfliktoch.

36. V danom prípade niet pochyb o tom, že takýto psychický stav maloletého sťažovateľa ako vyšiel najavo už v priebehu správneho konania, bolo potrebné z hľadiska možných dôvodov pre udelenie humanitárneho azylu dôkladne zvážiť, pretože je zrejmé, že sťažovateľ musí trpieť závažnými obavami zo strachu o svoj život k čomu ešte pristupuje jeho stále nízky vek a teda celková vysoká zraniteľnosť. Podľa názoru kasačného súdu aj bez znaleckého dokazovania na psychický stav sťažovateľa, sťažovateľ vyžaduje komplexnú psychickú, pedagogickú a sociálnu starostlivosť, pretože bolesť sťažovateľa zo straty rodičov, ktorí prišli o život rukou priamych príbuzných síce nemožno žiadnou liečbou úplne odstrániť, možno ich však za pomoci vhodnej terapie, ako aj sociálnej a pedagogickej pomoci postupne zmierniť a dosiahnuť zlepšenie kvality života tohto stále dieťaťa (i keď medzičasom dosiahol vek 18 rokov) o urýchlenie jeho psychosociálneho vývoja a teda aj zvýšenie možností jeho budúceho uplatnenia. Sťažovateľ navyiac tvrdí, že v krajine pôvodu mu hrozí naverbovanie zo strany militantnej skupiny Taliban, ktorá v regióne operuje a túto hrozbu označil za ďalší dôvod svojej žiadosti o humanitárny azyl.

37. Za týchto okolností bol žalovaný povinný disponovať dostatočnými podkladmi na rozhodnutie a mal svoju úvahu, prečo sťažovateľovi neudelil humanitárny azyl, podrobne predostrieť tak, aby bola preskúmateľná z už uvedených hľadísk. Žalovaný sa mal v tejto súvislosti najmä pokúsiť overiť, či tvrdenia sťažovateľa, že mu hrozí rovnaký osud ako jeho rodičom sa môžu zakladať na pravde a či v prípade návratu do krajiny pôvodu je dostupná zdravotná (psychologická a sociálna starostlivosť) o sťažovateľa, ktorý prišiel o oboch rodičov v dôsledku sporov o pozemok, resp. zistiť či by bola v krajine pôvodu pre sťažovateľa nedostupná a navyše nedostatočná, a teda zistiť, či a v akom rozsahu by mal sťažovateľovi k prípadnej terapii prístup a aké by boli jej parametre.

38. Ak by skutočne vyšlo najavo, že by sa sťažovateľ nemohol v Pakistane ohľadne svojho problému spoliehať ani na základnú pomoc od štátnych orgánov, bolo by na žalovanom, ak by ani za takýchto okolností nezistil prípad sťažovateľov hodným osobitného zreteľa a humanitárny azyl im neudelil, aby uviedol, ktoré dôvody prevážili hľadiská, ktoré by svedčili pre humanitárny azyl. V napadnutom rozhodnutí síce žalovaný uviedol, že zvážil vek maloletého, posúdil daný prípad individuálne, ale podľa neho z podkladov na ich vydanie nevyplývalo, že by sťažovateľ spadal pod niektorý z prípadov humanitárnych dôvodov, ako sú uvedené v Nariadení MV SR č. 34/2014 o postupe Migračného úradu MV SR pri vykonávaní zákona č. 480/2002 Z. z.

39. Z rozhodnutia žalovaného však nie je zrejmé, na základe akých podkladov dospel k týmto záverom. Sťažovateľ jasne vyjadril svoje obavy o život a bezpečnosť. Preto mal žalovaný povinnosť tieto tvrdenia na podklade dostatočne adresných a konkrétnych informácií o krajine pôvodu overiť, nie bez akéhokoľvek podkladu uzavrieť, že sťažovateľ nespadal pod niektorý z prípadov humanitárnych dôvodov, ako sú uvedené v Nariadení MV SR č. 34/2014 o postupe Migračného úradu MV SR pri vykonávaní zákona č. 480/2002 Z. z.

40. Najvyšší súd už mnohokrát uviedol, že v konaní o udelení medzinárodnej ochrany je dôkazné bremeno rozdelené medzi žiadateľa a správny orgán (žalovaného). Ten by si mal na základe tvrdenia žiadateľa obstarat' dostatočné množstvo dôkazov na posúdenie danej žiadosti (podrobne pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu z 13.1.2015 sp. zn. 1Sža/48/2014), a to najmä v maximálnej možnej miere relevantné, resp. adresné a zároveň dôveryhodné a aktuálne informácie o krajine pôvodu.

41. Pritom požiadavky na tieto informácie vychádzajú nie len z judikatúry Najvyššieho súdu SR založenej na článku 4 smernice 2011/95/EÚ o normách, ktoré musia spĺňať štátni príslušníci tretích krajín alebo osoby bez štátnej príslušnosti, aby mohli požívať medzinárodnú ochranu, o jednotnom statuse pre utečencov alebo osoby, ktoré majú nárok na doplnkovú ochranu, a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie) (ďalej len „kvalifikačná smernica“) ale aj z článku 10 procedurálnej smernice, ktorý medzi podklady rozhodnutia vo veciach medzinárodnej ochrany radí „presné a aktuálne informácie z rôznych zdrojov“ o krajine pôvodu a ktoré teda dopadajú aj na výlučne vnútroštátny inštitút humanitárneho azylu.

42. Hodnotenie veci žalovaných tak nemožno akceptovať, pretože úvaha žalovaného o tom, že situácia maloletého sťažovateľa nepredstavuje prípad hodný osobitného zreteľa, ktorý by odôvodňoval

udelenie humanitárneho azylu, nemá oporu v spisoch. Tým žalovaný znemožnil správnym súdom preskúmať jeho závery založené na správnom uvážení zákonom predpokladaným spôsobom.

43. Bolo teda na krajskom súde, aby pre túto v žalobe dôvodne vytýkanú vadu rozhodnutia žalovaného zrušil, čo však krajský súd neurobil, namiesto toho námietky sťažovateľa k tejto otázke zamietol s argumentáciou, s ktorou sa Najvyšší správny súd SR nemôže stotožniť.

44. Najvyšší správny súd SR súhlasí so sťažovateľmi v tom ohľade, keďže v rámci uvedeného posúdenia je žalovaný povinný zohľadniť aj medzinárodné záväzky, ktoré pre SR vyplývajú z Dohovoru o právach dieťaťa, najmä vziať do úvahy tzv. najlepší záujem dieťaťa, teda základné hľadisko, ktoré sú zmluvné strany Dohovoru o právach dieťaťa povinné premietnuť do akéhokoľvek rozhodovania, ktoré sa priamo alebo nepriamo dotýka práve záujmov neplnoletých detí.

45. Najvyšší správny súd SR zdôrazňuje, že pri posudzovaní primeranosti vplyvu do súkromného a rodinného života cudzinca je potrebné v prípade, že sa tieto vplyvy dotýkajú maloletých detí, v súlade s judikatúrou EŠLP o výklade čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zohľadňovať najlepší záujem dieťaťa, teda zaoberať sa starostlivo situáciou týchto maloletých detí, brať do úvahy ich vek, konkrétne okolnosti ich pobytu či mieru závislosti na starostlivosti daného cudzinca. Najlepší záujem dieťaťa nemusí vždy prevládať nad konkurujúcim verejným záujmom, avšak treba ho považovať za stredobod úvah, priznať mu kľúčový význam a dosiahnuť spravodlivú rovnováhu medzi uvedenými konkurujúcimi záujmami (pozri tiež rozsudok Najvyššieho správneho súdu z 29.5.2020, č. j. 5 Azs 220/2019-33).

46. Najvyšší správny súd SR uzatvára, že zistil kasačné námietky dôvodné v tom ohľade, že si žalovaný neobstaral a teda ani nezhodnotil informácie o podmienkach života takých osôb, ako sú maloleté osoby, ktoré v dôsledku sporov o majetok prišli o rodičov a hrozí im naverbovanie zo strany neštátnych subjektov do ozbrojených konfliktov v krajine pôvodu k otázke, či žiadosť sťažovateľa predstavuje prípad osobitného zreteľa hodného na udelenie humanitárneho azylu. Žalovaný k týmto otázkam nezistil dostatočne skutkový stav a vyššie uvedenými hľadiskami sa dostatočne ani preskúmateľne nezaoberal. Krajský súd mal pre tieto dôvodne vytýkané vady rozhodnutia žalovaného zrušiť, ak tak neurobil, a namiesto toho žalobu zamietol, nemôže ani jeho rozhodnutie obstať.

47. Najvyšší správny súd SR na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného považoval za súladné so zákonom a správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie v spojení s konaním, ktoré mu predchádzalo, trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

48. Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

49. Na rozdiel od žalovaného, Najvyšší správny súd SR po posúdení všetkých okolností prípadu sťažovateľa identifikoval objektívne skutočnosti (body 36-37 rozsudku), na základe ktorých bolo možné považovať prípad sťažovateľa za hodný tak osobitného zreteľa, že by mal byť sťažovateľovi udelený azyl z humanitárnych dôvodov.

50. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, trovy celého konania priznal. V zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. v spojení s dôvodovou správou k § 467 S.s.p. (teleologický výklad) o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.

